

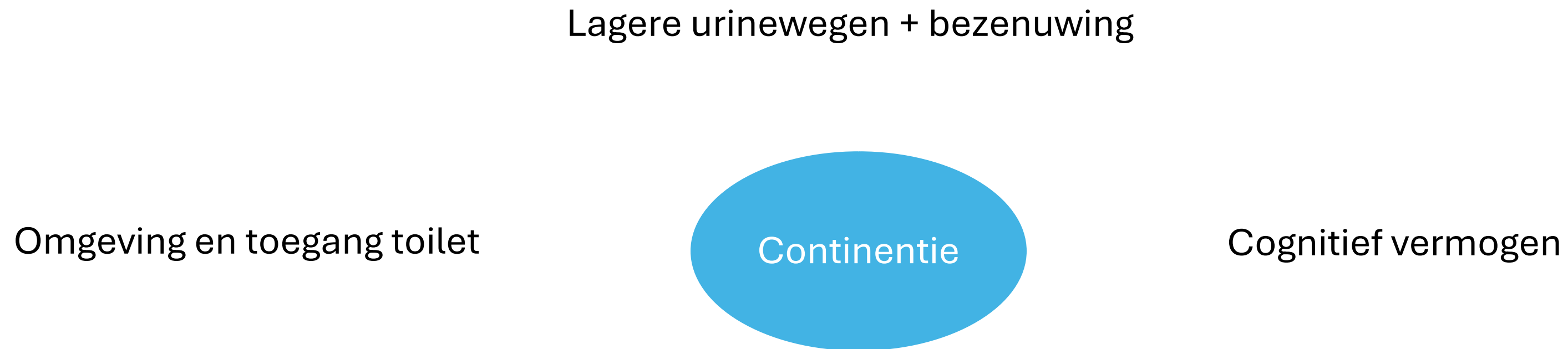
Mantelzorg en incontinentie bij personen met dementie

Ontwikkeling casus-gestuurd ondersteuningsmateriaal

Anja Huion
Patricia Vanleerberghe

Context

- Thuiswonende PMD & incontinentie & mantelzorgers
- Meer kans op incontinentie
- Multifactorieel



Context

- Thuissituatie: MZ ondersteunen gebruik toilet en managen incontinentie
- Zorg is arbeidsintensief, kan fysiek en emotioneel uitputten
 - Onderdeel beslissingsproces opname WZC
 - Incontinentiezorg MZ
 - Intieme zorg
 - Grote impact op relatie
 - Schroom
 - Gebrek aan informatie/ondersteuning

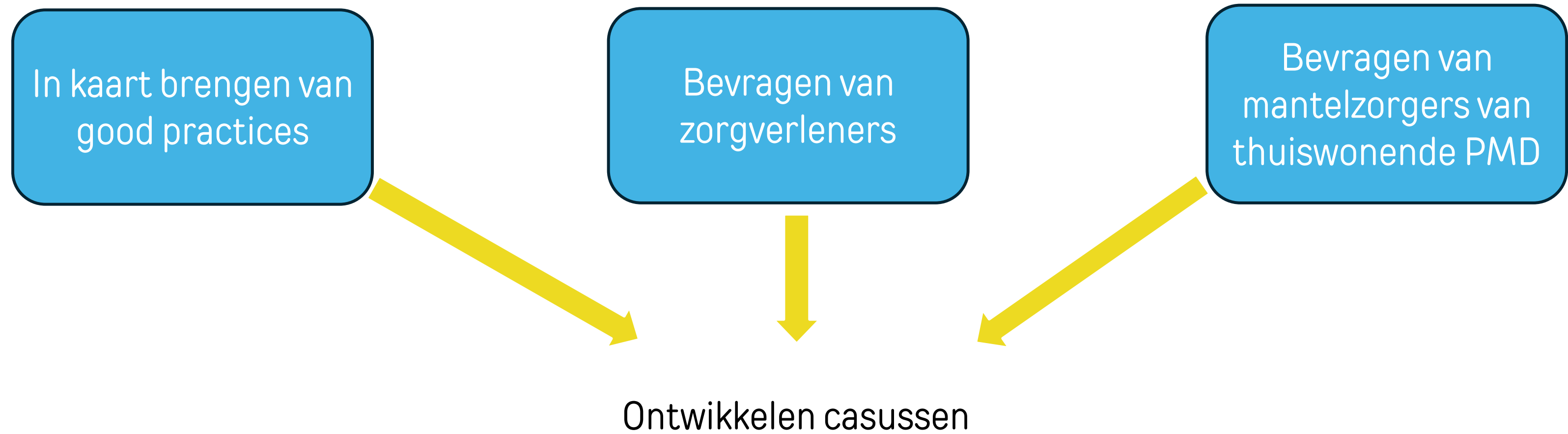
Doel onderzoek

- Kennis en ervaring samenbrengen
- MZ en PMD optimaal ondersteunen
- Ontwikkelen cases met evidence based advies en ondersteuningsbronnen

Onderzoeksvragen

- Wat zijn de ervaringen en ondersteuningsnoden van mantelzorgers, personen met dementie en zorgverleners rond (in)continentiezorg thuis?
- Welk ondersteuningsmateriaal kan ontwikkeld worden om mantelzorgers van personen met dementie te versterken op het vlak van kennis, vaardigheden en emoties?

Aanpak



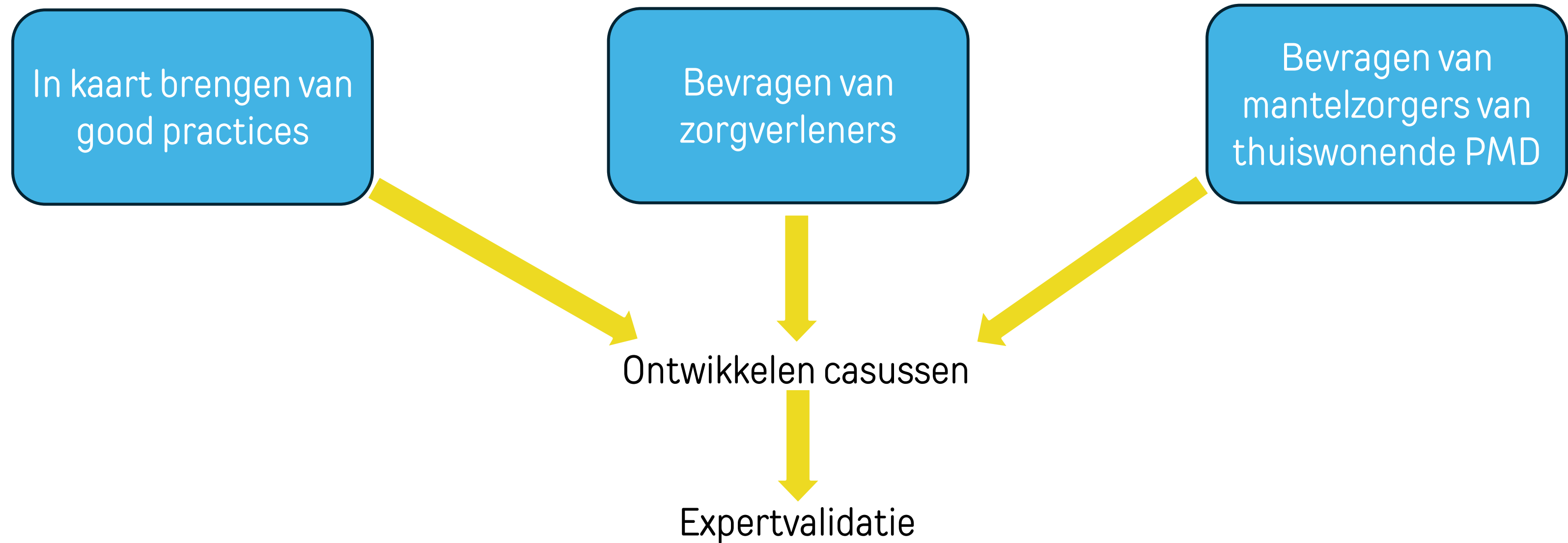
Casussen

Man	beginnende dementie	urine incontinentie	zelfstandig	geen weerstand
Vrouw	beginnende dementie	urine incontinentie	zelfstandig	weerstand
Vrouw	gevorderde dementie	urine incontinentie	Afhankelijk	weerstand
Man	gevorderde dementie	dubbele incontinentie	Afhankelijk	geen weerstand
Man	gevorderde dementie	dubbele incontinentie	deels zelfstandig	geen weerstand

Casussen

- Traject: eerste klachten tot huidige aanpak incontinentie
- Invloed op dagelijks leven
- Emoties & ervaring m.b.t. hulp bieden bij PMD
- Uitdagingen

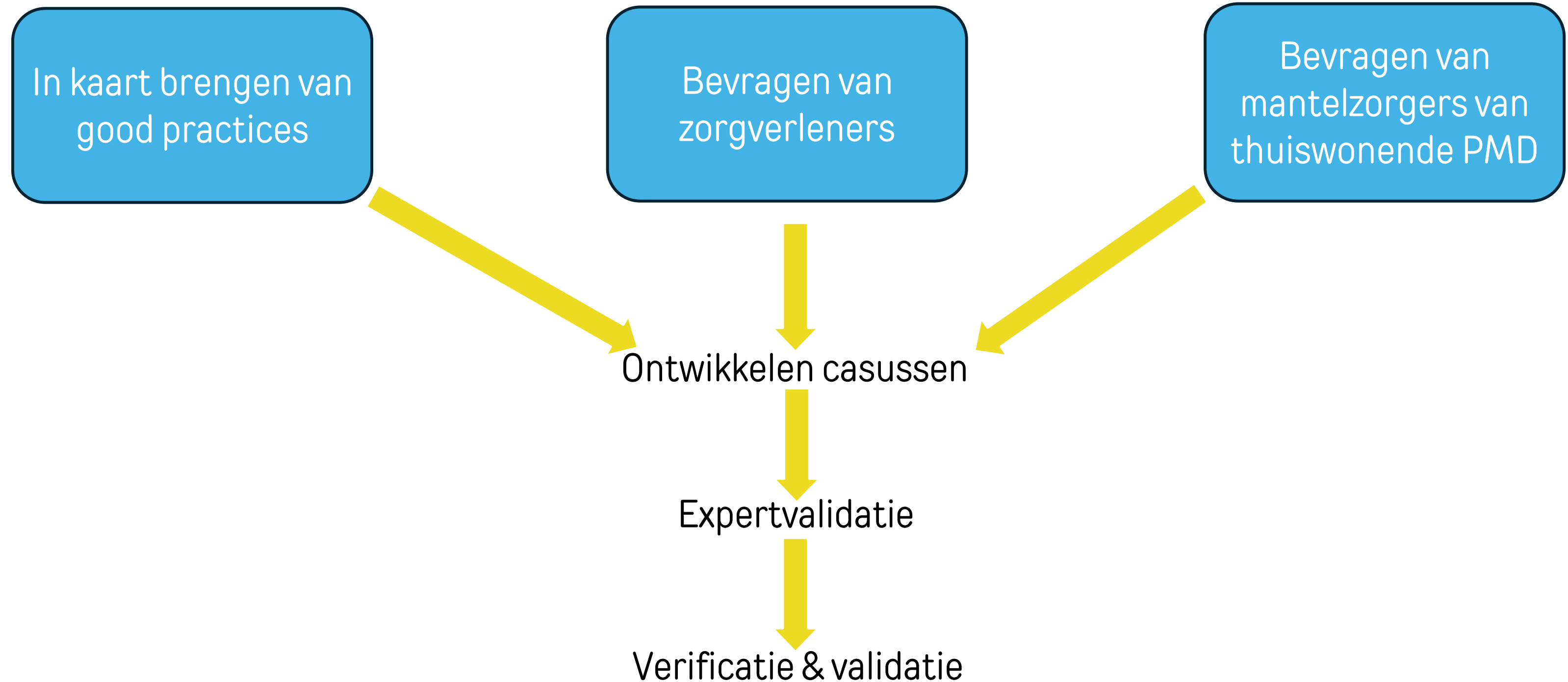
Aanpak



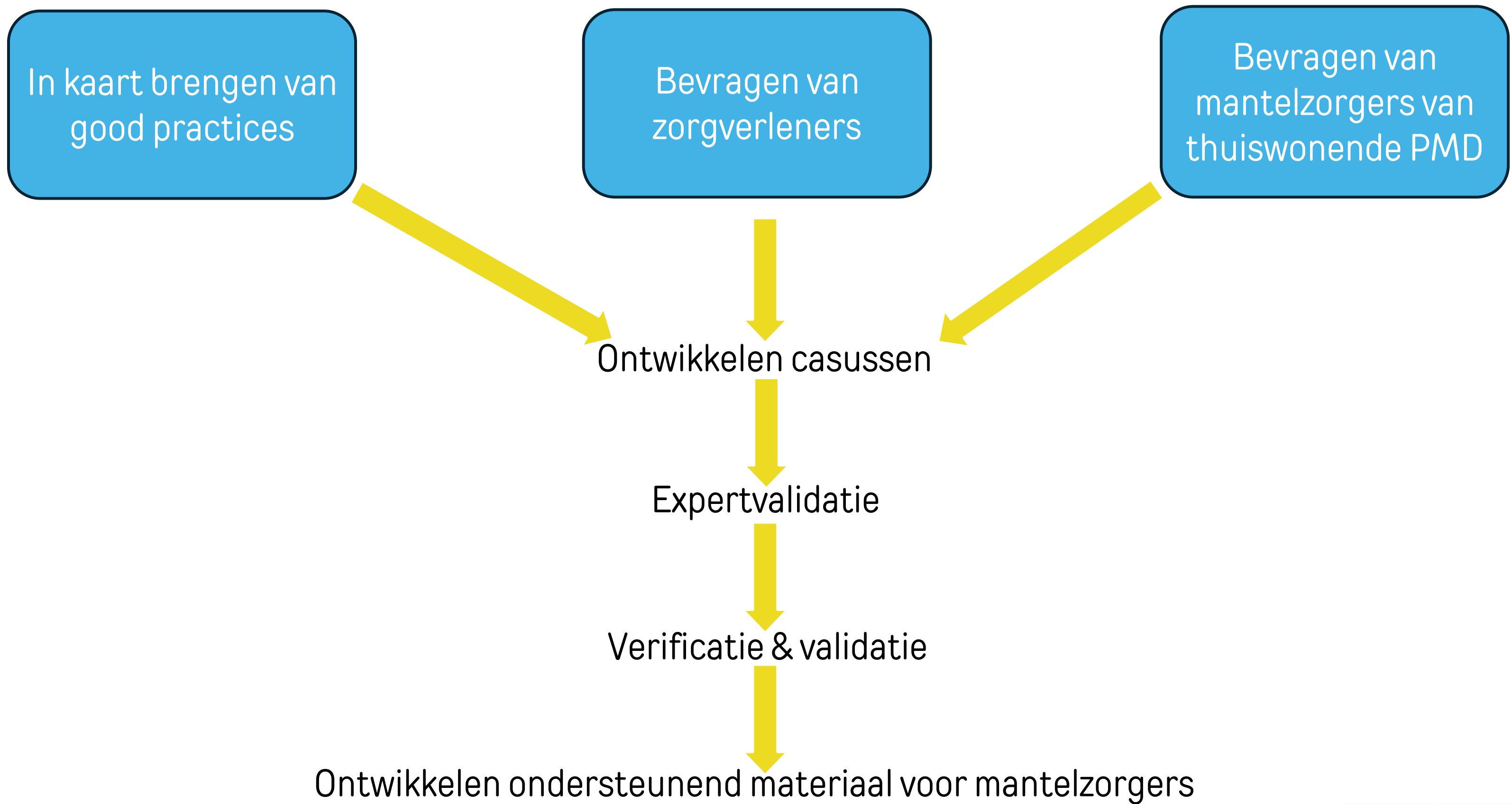
Experten

- Mantelzorger
- Medisch specialist gastro-intestinale heelkunde
- Verpleegkundig specialist urologie
- Verpleegkundig specialist geriatrie
- Referentieverpleegkundige geriatrie, dementie en incontinentie in de thuiszorg

Aanpak



Aanpak



Wat we geleerd hebben

- Beschikbaarheid materiaal:
 - Versnipperd aanbod
 - Vaak beperkt tot urine incontinentie
 - Moeilijk toegankelijk voor MZ
- Moeilijk bespreekbaar:
 - Moeilijk om verhaal te delen
 - Schroom/taboe?

Wat we geleerd hebben

- Rol ZV: weinig tijd voor continentiezorg, inzetten op incontinentiezorg
 - 1^e (MZ):  thuiszorgwinkel voor advies/aankoop incontinentiemateriaal & welk materiaal aankopen in grootwarenhuis
 - 2^{de} : advies over gemakkelijk aan/uit te trekken kledij
: advies rond aanpassing omgeving zodat toilet bereikbaar/herkenbaar is
 - 3^{de}:  naar huisarts
 - 5^{de}:  naar uroloog/gastro-enteroloog
 - 6 & 7^{de} : continentiezorg interventies: klok-, gewoonte- en vraagplassen
- Noden PMD: kennis absorberend materiaal & beschermingsproducten
- Noden MZ: wat te verwachten bij incontinentie bij PMD
- Noden ZV: training ondersteunende gesprekken over incontinentie

Resultaat

Mantelzorg en incontinentie
bij thuiswonende personen
met dementie

Praktische tips en ondersteuning voor mantelzorgers





360°
ZORG EN
WELZIJN

HO
GENT

De totstandkoming van deze brochure werd mogelijk gemaakt door de financiering van Stopalzheimer, de Stichting voor Alzheimer Onderzoek.

Incontinence et
démence à domicile

Le guide pratique des aidants proches





360°
ZORG EN
WELZIJN

HO
GENT

La réalisation de cette brochure a été rendue possible grâce au financement de Stopalzheimer, la Fondation pour la Recherche contre la Maladie d'Alzheimer.



Inhoud

Inleiding	3
Alberts verhaal	7
Marleens verhaal	10
Lucs verhaal	15
Lydia's verhaal	20
Annes verhaal	26
Nuttige websites en informatie	32



Nuttige websites en informatie.

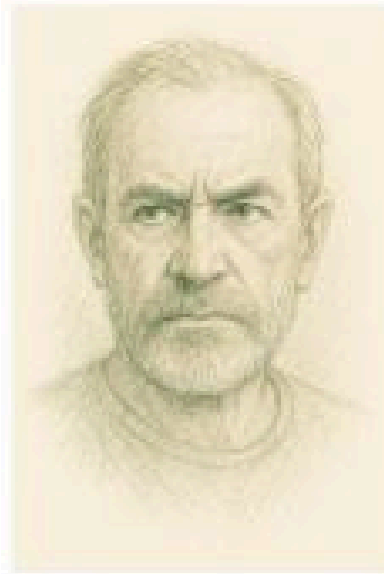
Hier vind je informatie over:

- **Opvangmateriaal en hulpmiddelen voor vrouwen:**
<https://www.plaspraak.be/articles/vrouwen-opvangmateriaal-en-hulpmiddelen>
- **Opvangmateriaal en hulpmiddelen voor mannen:**
<https://www.plaspraak.be/articles/mannen-opvangmateriaal-hulpmiddelen>
- **Informatie over urine-incontinentieforfait:**
<https://www.riziv.fgov.be/nl/thema-s/verzorging-kosten-en-terugbetaling/ziekten/chronische-ziekten/forfait-voor-onbehandelbare-urine-incontinentie#contacten>
- **Informatie over tegemoetkoming condoomcatheter:**
<https://www.riziv.fgov.be/nl/thema-s/verzorging-kosten-en-terugbetaling/wat-het-ziekenfonds-terugbetaalt/individuele-verzorging/tegemoetkoming-in-de-prijs-van-incontinentiemateriaal>

Lydia's verhaal

Mijn naam is Lydia, ik ben 78 jaar en ben al meer dan 50 jaar getrouwd met Jan. Het is moeilijk te zeggen wanneer het precies begon, maar de laatste paar jaren merkten we dat Jan steeds meer moeite had met zijn geheugen. Hij vergeet waar hij zijn spullen heeft neergelegd, wat we die ochtend hebben gedaan, of zelfs de naam van onze kleinkinderen. Maar wat de situatie echt veranderde, was de incontinentie. Ik vond het moeilijk om te begrijpen wat er aan de hand was.

Eerst waren er de kleine tekenen: af en toe vergat hij naar het toilet te gaan, of was hij een beetje in de war over waar het toilet was. Ik maakte me geen zorgen, maar naarmate de maanden vorderden, merkte ik dat de situaties steeds vaker voorkwamen. Hij herkende de prikkels om naar het toilet te gaan niet meer en af en toe bevulde hij zichzelf. Dit leidde tot een steeds groter gevoel van onzekerheid voor hem, en voor mij voelde het alsof ik mijn man steeds verder verloor.



Toen we uiteindelijk naar de huisarts gingen, werd bevestigd wat ik al vermoedde: Jan had naast zijn dementie ook urine- en stoelgang-incontinentie. De huisarts zei dat dit er nu eenmaal bij hoort en dat er niks aan te doen is. Er werd niet verteld hoe ik dit moest aanpakken. Dit veranderde alles. Het was moeilijk voor Jan om te accepteren dat hij, door zijn vergeetachtigheid en verwarring, niet meer in staat was om naar het toilet te gaan zonder hulp. Hij was soms zelfs een beetje boos op zichzelf, al begreep hij niet echt waarom.

“De huisarts zei dat dit er nu eenmaal bij hoort en dat er niks aan te doen is. Er werd niet verteld hoe ik dit moest aanpakken.”

Wanneer ongewild urine- en stoelgangverlies niet verholpen kan worden, biedt incontinentiemateriaal een mogelijke oplossing. Bij de opstart is het raadzaam om eerst informatie in te winnen, bijvoorbeeld bij een medewerker van de thuiszorgwinkel of bij de apotheker, in plaats van meteen materiaal aan te schaffen in een grootwarenhuis. Zodra duidelijk is welk materiaal het meest geschikt is, kan dit eventueel wel daar aangekocht worden.

Voor het geval Jan zichzelf bevulde heeft, is het aan te raden om reinigingsschuim en wegwerpwashandjes (geplastificeerd aan de binnenzijde) beschikbaar te hebben in de badkamer en toiletruimte, zodat hij zich of Lydia hem bij stoelgangverlies op een comfortabele manier kan reinigen.

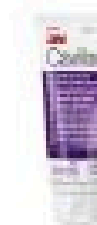


© Helan,
www.helanzorgwinkel.be



© Helan,
www.helanzorgwinkel.be

Om de huid van Jan te beschermen tegen irritatie bij stoelgangverlies, wordt best een beschermend product gebruikt. Die wordt aangebracht op de schone, droge huid rond de bilnaad en is verkrijgbaar bij de apotheek of bij de thuiszorgwinkel. Zo help je wondjes of roodheid te voorkomen.



© Thuiszorg webshop,
info@thuiszorgwebshop.be

Beschikbaarheid brochures:

<https://www.hogent.be/projecten/mantelzorg-en-incontinentie-bij-thuiswonende-personen-met-dementie/>

- Website HOGENT



Wanneer een naaste met dementie thuis woont, komt er veel op mantelzorgers af. Eén van de meest ingrijpende uitdagingen is omgaan met incontinentie. Uit onderzoek blijkt dat dit vaak een belangrijke reden is om over te stappen van thuiszorg naar residentiële zorg.

Toch willen veel mantelzorgers hun naaste zo lang mogelijk thuis ondersteunen, ondanks de emotionele en praktische drempels die incontinentiezorg met zich meebrengt.

Bij HOGENT begrijpen we hoe moeilijk en intiem deze zorg kan zijn. Mantelzorgers geven aan geconfronteerd te worden met schaamtegevoelens, onvoldoende toegankelijke informatie en moeilijkheden bij het verkrijgen van adequate ondersteuning.

In samenwerking met:

Download de brochure.

Nederlandstalig

Mantelzorg en incontinentie bij thuiswonende personen met dementie

Praktische tips en ondersteuning voor mantelzorgers





De totstandkoming van deze brochure werd mogelijk gemaakt door de financiering van Stopalzheimer, de Stichting voor Alzheimer Onderzoek.

[Klik hier](#)

Franstalig

Incontinence et démence à domicile

Le guide pratique des aidants proches





La réalisation de cette brochure a été rendue possible grâce au financement de Stopalzheimer, la Fondation pour la Recherche contre la Maladie d'Alzheimer.

[Klik hier](#)